

ФЛАМАНСКИ НАРОДНИ ПРИКАЗНИ И БАЈКИ

ОД

П.Ј. КОРНЕЛИСЕН И Ј.Б. ФЕРФЛИТ

Превод од фламански
ЕЛИ ПУЈОВСКА

БАЈКИ

ТРОЈЦАТА БРАЌА И ПЕТМИНАТА ПРИДРУЖНИЦИ

Еднаш многу одамна, во едно далечно кралство, постоеше еден крал, кој за само пет дена мораше да заплови во длабоките морски води во кои се водеа страшни и сурови битки.

Но, кралот имаше голем проблем бидејќи неговиот кралски брод беше оштетен и нестабилен од повредите кои му беа нанаесени за време на последната битка, која се водеше среде морските длабочини.

Во тоа кралство живееја тројца браќа кои беа прочуени и познати по својата умешност, брзина и спретност во изградба на тие гигантски воени бродови.

Без никакво двоумење кралот одлучи веднаш да ги повика браќата и да им нареди во рок од три дена да му изградат уште поубав брод од претходниот.

Трпеливо чекајќи ги на својот престол, кралот ги пречека браќата во своето кралство и рече:

„Ако успеете да ми направите уште поголем и поубав брод од претходниот во рок од три дена, јас ќе ве наградам со сето злато кое ќе можете со себе да го понесете“.

Браќата, почитувајќи ја краlevата наредба, веднаш започнаа со работа.

Следното утро тие станаа в зори и направија план за работата. Додека двајцата браќа отидоа да исечат дрва во шумата, третиот брат остана во работилницата да работи.

Работејќи си така, тој одеднаш забележа дека до него стои една стара и изнемоштена старица која молкум ја следеше неговата работа. Во тој момент, тој се заврте кон неа и зачуде-

но ја погледна. А таа со тажен лик, бавно и тивко ја подотвори устата и рече:

„Те молам синко, ако можеш да ми дадеш барем малку од твоето лепче да се најадам, прегладнета сум“.

Момчето вознемирено што некој го прекинува во неговата возвишена и многу битна работа, дрско и отсечно одговори:

„Какво лепче, какви глупости! Ајде, тргни ми се од пред очи да не те гледам, ми ја побрка и мислата и работата, несреќо низаедна!“

„Добро тогаш, ако не ми пресечеш дел од твоето лепче, за половина час, внимавај да не си пресечеш дел од својата нога“.

„Море сиктер од тука!“ – уште повознемирено викна момчето по старицата.

Старицата бавно се заврте и тивко си замина по патот, оставајќи го момчето во работилницата зад себе.

Но, после половина час, тој сечејќи ги даските за изградба на кралскиот брод, одеднаш за прв пат, му се заглави пилата среде даската и никако не сакаше да се помрдне.

Влечеше, туркаше, но пилата не се помрдна ниту еден сантиметар. Момчето го надвлада паника затоа што времето си минуваше, а тој не можеше да си ја врши работата.

Тогаш се поднамести и со сета сила ја повлече пилата кон него и си пресече дел од десната нога.

Наредното утро, додека вториот од тројцата браќа вредно работеше во дворот, зад него се појави истата старица.

Тој, исто така, како и неговиот брат вознемирено и зачудено ја погледна старицата и повторно си продолжи со својата работа.

Старицата се подзакашла, привлекувајќи му го вниманието и тивко рече:

„Те молам синко, ако можеш да ми дадеш барем малку од твоето лепче да се најадам, прегладнета сум“.

„Море марш од тука, вештерко кобна! Заради тебе мојот брат си ја пресече ногата!“

„Добро тогаш, ако до сега не можела добрината да те најде, внимавај и тебе истото да не те снајде“.

„Што?! Да не мислиш дека ти се плашам можеби! Ајде тргни ми се од пред очи сениште грдо! Само ако те видам рака кон мене да кренеш има да ти ја пресечам за миг со мојава остра пила!“

Слушајќи ги неговите закани, старицата веднаш ја кренала раката нагоре и тој замавнувајќи со пилата, наместо да ја пресече раката на старицата, си пресече дел од неговата десна нога.

Наредното утро додека најмалиот од тројцата браќа си работеше пред прагот на нивната куќа, одеднаш зад него се појави истата старица која му ги упати истите зборови.

„Те молам синко, ако можеш да ми дадеш барем малку од твоето лепче да се најадам, прегладнета сум“, - тивко рече таа.

„Е, како да не ти дадам бре бабичке. Ајде ти сега слободно влезе си внатре и земи си сè што ќе посакаш да си каснеш“.

Старицата влегла внатре и убаво се нагостила со нивната храна. Кога завршила со гозбата, станала и се подготвила да си замине. Но, наместо да каже благодарам, таа му се обрати на најмалиот брат од тројцата браќа, со следниве зборови:

„Ти момче со добрина ме восхити, па затоа пред ноќта да се спушти, твојот брод со помош на моите мошти, од убавина ќе заблешти“.

Старицата ги изговори тие волшебни зборови и исчезна. Момчето, се подзамисли и влезе внатре во неговиот дом за да си ја изгасне неподносливата жед која ја почувствува.

На излегување пред него се случи невидено чудо. Такво чудо, што тој мораше убаво да си ги протрије очите за да се

увери дека не му се причинува тоа што со свои очи го гледа пред себе.

Момчето зачудено стоеше и гледаше како некоја невидлива сила ги мести сите штици, сите греди и јарболи на џиновскиот брод пред него. Бродот беше за само неколку минути сосема готов. На крај, истата таа невидлива сила го крена бродот високо нагоре и внимателно го спушти во морските води. Сега кралскиот брод беше подготвен за пловидба.

Сиот избекумен и пресреќен тој се упати кон своите браќа за да им ја пренесе убавата вест. Но, кога стигна до одајата во која тие неподвижно лежеа, опоравувајќи се од своите повреди, не можеше повторно да се изначуди на глетката пред себе. Неговите браќа сега беа сосема здрави без ниту една трага на повреда на нив.

Така пресреќни и насмеани, тие одлучија да се упатат кон кралството и да си ја земат ветената награда за својот труд.

Одејќи си по патот, забележаа еден џин кој без никаков проблем можеше од големи и дебели дрвја да направи еластична гума како ластик.

„Како успевааш да го направиш тоа?“ – едногласно го прашаа тројцата браќа.

„Ете така, едноставно е“, - одговори џинот.

„А, што велиш ти да ни се придружиш за шеснаесет гроша злато?“ – го праша најмалиот од тројцата браќа.

„Во ред, ќе ви се придружам“, - одговори џинот.

Одејќи си така по патот, по некое време, среде пат видоа човек кој лежи со прилепено уво на земјата, како да наслушнува нешто.

„Добар ден човеку. Што правиш тука среде пат?“ – повторно едногласно го прашаа тројцата браќа.

„Слушам дали пченицата почнала да вирее“.

„Зарем и тоа може да се слушне?“

„Да, како да не може. Ете слушам како си ги шири своите корења и се подготвува да излезе на површина“.

„А, што велиш ти да ни се придружиш за шеснаесет гроша злато?“

„Во ред, ќе ви се придружам“, - одговори човекот.

Понатаму тие сретнаа еден ловец кој можеше да си ги заврти нозете на сите страни.

„А, што ќе ти е тоа превртување на нозете?“ – го прашаа тие.

„За да можам да ги уловам сите животни кои ќе посакам. Само така јас можам да бидам побрз дури и од еленот, зајакот или волкот“.

„А, што велиш ти да ни се придружиш за шеснаесет гроша злато?“

Ловецот се согласи и тие сите заедно си продолжија по патот кој водеше кон нивното кралство.

По некое време, од нивната десна страна тие забележаа човек кој си седи на еден голем камен и си пуши некаква долга цигара. Но, најчудно беше тоа што ниту од цигарата ниту од неговата уста не излегуваше никаков чад.

„Што правиш со таа цигара в рака?“ – љубопитно го прашаа тие.

„Ете, гледате дека пушам“, - одговори тој.

„Гледаме, гледаме, но од твојата цигара не излегува никаков чад“.

„Ниту од мене, ниту од мојата цигара веќе седум години не излегува чадот“.

„А, зошто? Каде оди тој чад?“

„Е, чадот си го чувам во себе за да го испуштам кога ќе имам потреба од тоа“.

„А, што велиш ти да ни се придружиш за шеснаесет гроша злато?“

Човекот, исто така, ја прифати нивната понуда и сега сите заедно си продолжија по патот кон кралството.

Измина некое време и тогаш, пред нив тие здогледаа еден човек со лак и стрела в рака.

„Добар ден, човеку. Што правиш ти тука?“ – го прашаа тие.

„Е па, ете како што гледате, ловам муви со мојата стрела“, - одговори човекот.

И навистина, тој до себе имаше две големи торби полни со муви во нив.

„Што ќе правиш со толку муви?“

„Ништо. Потоа ќе ги пуштам повторно да си летаат“.

Тие му предложија и нему да им се придружи за шеснаесет гроша злато и тој, исто така, прифати.

Некаде при крај на денот, сите заедно стигнаа до нивното кралство. Среќни што конечно ќе можат да си ја земат ветерната награда од кралот, веднаш се упатија кон главниот дворец.

Му ја соопштија убавата вест на кралот и ја побараа својата награда, која тој им ја вети.

Но, кралот кој беше познат по својата подмолност, одби да им ја даде наградата со образложение дека пред само неколку дена, војната престанала и во сите околни кралства бил прогласен мир. Што значи дека, нему сега таков воен брод не му бил воопшто потребен.

„А, тоа не е во ред. Ние ја заслужуваме ветерната награда за нашиот вложен труд“, - одговори најмалиот од тројцата браќа.

„Добро, тогаш ќе направиме вака: ако го победите мојот најбрз војник во трка околу ова кралство, ќе ја добиете ветерната награда. Ако не, веднаш ќе си заминете без ниту еден златен грош“.

Браќата се согласија и како најдобар тркач од нив, го испратија ловецот да учествува во трката.

„Ловецу, еве ја сега твојата шанса за да ја покажеш својата

брзина”, - рече најмалиот, најдобриот и најмудриот од тројцата браќа.

И така, наредното утро трката започна. Тројцата браќа заедно со своите придружници се сместија на една височинка во исчекување на ловецот кој умееше навистина многу брзо да трча.

Но, измина еден час, два часа, пет часа, а од ловецот немаше ниту трага ниту глас.

„Мене ова ми е многу сомнително. Ако нашиот ловец продолжи да трча волку бавно, со сигурност ќе ја изгубиме и трката и наградата”, - рече еден од тројцата браќа.

„Почекај, сега јас ќе слушнам што се случува со него”, - рече човекот кој можеше да ја слушне дури и пченицата како вирее.

Тој си го намести увото на земја и почна да слуша.

„И? Го слушаш ли? Што се случува со него?” – праша најстариот брат од тројцата браќа.

„Ах, па тој заспал. Како ќе го разбудиме сега?” – рече човекот кој можеше да го слушне дури и најтивкиот звук на крај од светот.

„Јас ќе го разбудам”, - рече човекот кој можеше со својата стрела да улови мува дури и на крајот од другите кралства.

Ја затегна стрелата на својот лак и за миг го погоди ловецот директно во задникот.

Ловецот, веднаш изрипа како споулавен и од болката во неговиот задник, почна со неверојатна брзина да трча. За само две минути ловецот успеа да го премине половина кралство и да пристигне до својата цел. Согледувајќи ја својата загуба, кралот немаше повеќе никаков изговор за да не им ја даде наградата на браќата.

Тој им нареди на своите слуги да ги внесат браќата во твр-

дината во која го чуваше сето свое богатство и да си земат онолку колку што ќе можат со себе да понесат.

Заедно со нив влезе и џинот кој на својот грб натовари три огромни вреќи со злато, а во рацете си зема по две големи вреќи полни со скапоцени камења.

Кога го виде тоа кралот, толку многу се вознемири што веднаш започна да писка на сиот глас.

„Ааа, не, не може тоа така! Стража! Стражааа! Веднаш фатете ги овие неранимајковци и земете им го сето богатство!“ – нареди кралот.

Во тој момент човекот кој можеше да улови мува која лета дури на крајот од другите кралства, ја затегна стрелата на својот лак и ја погоди врвката на вреќата во која ги чуваше мувите, отворајќи ја ширум. Мувите веднаш се разлетаа и се упатија кон кралските војници, заслепувајќи ги. За миг сите војници беа прекриени со муви, препелкајќи се на сите страни.

Избезумен од глетката пред него, кралот нареди и втората група на војници да се вклучи во потерата по тројцата браќа.

Но, придружникот на браќата кој веќе седум години во себе го чуваше чадот од испушените цигари, го испушти сиот чад кон втората група на војници.

И додека густоот и црн чад се ширеше низ целото кралство, тројцата браќа заедно со своите петмина придружници, успеаја да избегаат со сето богатство кон волшебниот брод кој ги понесе во длабочините на морските води.

Така, до ден-денешен сите знаат дека најголемиот и најубавиот брод кој плови во морските води им припаѓа на тројцата браќа и нивните петмина придружници. А, исто така, се знае и дека кралството на подмолниот и лакомиот крал, е сè уште прекриено во густ и црн чад.

ПЕТАР, СВИРАЧОТ НА ФЛЕЈТА

Еден убав пролетен ден, додека овчарот си ги пасеше овците, тој во една грмушка забележа напуштено бебе, замотано во некакво парталаво ќебе. Овчарот го зеде бебето и се упати кон својата малечка куќичка во која си живееше со својата женичка.

Тие си живеаа среќен, но скромн живот. Единствената мака која ги мачеше беше тоа што веќе долги години тие не можеа да си имаат свое чедо. Па затоа, овчарот пресреќен што си го најде напуштеното бебе во грмушката, поита да ѝ го покаже на својата добра и скромна женичка. Кога овчарот пристигна дома со бебето, тие двајцата без никакво двоумење решија да си го присвојат. Со уверување дека ваквиот дар можел само Св.Петар да им го испрати, тие одлучија да му го дадат тоа свето име на своето посвоено дете, во негова чест.

Изминаа години и Петар израсна во здраво и убаво момче, кое секојдневно го придружуваше својот татко на пасиштето.

Како што си минуваше времето, така добриот татко на Петар сè повеќе старееше. Еден ден изнемоштениот старец го седна својот син Петар до себе и му кажа дека од денес па натаму тој ќе треба да го замени во носењето на овците на пасиште. Но, бидејќи родителите на Петар беа загрижени да го пуштат својот сакан син без надзор на пасиштето, тие му купија една флејта на која тој по цел ден ќе си свири и така тие ќе знаат дека тој им е сè уште во близина.

Изминаа уште неколку години, а Петар за тоа време стана вистински виртуоз за свирење на флејта. Сега веќе неговата

умешност беше позната дури и во околното село. Од тогаш не можеше да се замисли ниту една свадба или веселба без флејтата на Петар.

Но, набргу дојде време во кое сите во околината ги над-владеа тешка сиромаштија. Семејството на Петар беше едно од оние посиромашните. Не можејќи да истрае да ги гледа маките на неговите родители, Петар одлучи да им ја пренесе својата одлука, велејќи:

„Од кога знам за себе јас го јадам вашиот леб и спијам во вашата топла постела, па затоа одлучив да заминам и да побарам работа за да ви се оддолжам“.

Неговите родители се обидоа да го разубедат, но сето тоа беше неуспешно и наскоро Петар замина во белиот свет во потрага по работа. Тој патуваше и патуваше, но дури и на крај на светот владееше сиромаштијата.

Истоштен и прегладнет од долгиот пат, Петар стигна до едно мало селце и се засолни под една стреа. Седејќи си така под стреата, тој забележа дека спроти него има една мала продавничка за јаглен. Во неа вредно си работеше еден средновековен човек. Немајќи повеќе никаков избор, Петар отиде и го замоли човекот да го прими кај него на работа како чирак за парче леб и кров над глава.

Човекот немаше никаква потреба од чираци, ниту, пак, знаеше каква работа би можел тој да му заврши, но бидејќи беше добар и жалостив човек се согласи да го прими Петар кај себе.

Наредното утро човекот му даде задача на Петар да зами-не во шумата и да донесе дрва за огрев.

Петар со задоволство се подготви и тргна кон околната шума. По некое време одејќи си низ шумата, тој забележа дека сè повеќе и повеќе навлегува во неа и дека не знае ниту од каде дошол ниту каде пошол. Денот си минуваше а Петар, никако не можеше да излезе од густата шума. На крај, кога

тој забележа дека наскоро и ноќта ќе се спушти, одлучи да си најде барем некое убаво место за да преноќи. Старото дабово дрво пред него беше доволно за да се засолни и да ја мине ноќта.

Можеби измина час или два од кога Петар заспа под дабовото дрво, кога одеднаш, тој се разбуди и вознемирено изрипа од страшната врева, плач и пискотница околу него.

А пред него стоеше едно мало џуџе кое ронејќи големи и тешки солзи, му објасни на Петар дека вечерва сите џуџиња во шумата жалат за смртта на нивното најдобро џуџе кое најубаво умеело да им свири на флејта. Петар ја собра сета храброст и му се понуди на џуџето тој да му засвири на својата флејта. Џуџето ги ококори очите и го замоли Петар да појде со него во кралството на џуџињата. Петар беше добро и чувствително момче кое не можеше да го одбие малото тажно џуџе и затоа се согласи веднаш да тргне со него. Одејќи уште подлабоко низ темната и густа шума, преку многубројните подземни тунели, тие конечно пристигнаа во кралството на џуџињата. Таму живееја илјадници мали џуџиња кои со наведнати главчиња тажеа за нивниот свирач на флејта.

Џуџето, кое го донесе Петар до нивното кралство, го замоли ако може веднаш да започне да свири бидејќи од преголема тага наскоро сите џуџиња можат да си умрат. Петар ја извади флејтата од својот џеб и во истиот миг започна да свири. И како што се ширеа волшебните звуци од флејтата на Петар низ нивното кралство, така се ширеше и насмевката на нивните лица. Од среќа тие еден по еден започнаа да танцуваат.

На среќата ѝ немаше крај. Петар беше прогласен за нивниот свирач на флејта во кралството, а тие кон него се однесуваа како кон вистински крал. Од тогаш сите негови желби беа за час исполнети. Сите до една, без ниту еден исклучок.

Првата година, сите се веселеа и танцуваа. Но, само што измина таа година Петар почна да се чувствува тажен и осамен. Тој набргу доби желба да си ги посети своите родители.

Па затоа, тој отиде кај главното џуџе и го замоли да го пушти да си ги посети своите сакани мајка и татко. Џуџето се согласи, но под услов, пред тој да замине, да најде друго џуџе кое ќе го научи да свири на флејта исто како што умееше и тој да свири.

Ах, тоа беше навистина макотрпна задача за Петар бидејќи, се испостави дека само еднаш во сто години се раѓа по едно џуџе кое е музички надарено. Кутриот Петар, се обидуваше повторно и повторно да научи барем едно џуџе да засвири на флејта. И кога сите мислеа дека тоа никогаш нема да се случи, еден убав летен ден, на врата му тропна едно од помалите џуџиња кое самото изрази желба да започне да свири. Само што ја зеде флејтата в раце, малечкото џуџе започна да свири испуштајќи најубави, најмили и најволшебни тонови од флејтата на Петар. Сега Петар беше подготвен да си замине од кралството на џуџињата. Се поздрави со сите и си тргна кон домот на своите родители. Тоа што Петар не го знаел е дека за сето тоа време додека тој престојувал во нивното кралство, џуџињата секоја ноќ, оставале по неколку златника на масата кај неговите скромни мајка и татко.

Од тогаш, Петар си живееше среќен и убав живот уште сто години во домот на неговите родители. Оваа приказна беше уште барем илјада пати прераскажувана од него.